

Brygida Kuźniak

Uniwersytet Jagielloński
ORCID:000-002-8061-3274

Piotr Obacz

Uniwersytet Jagielloński
ORCID: 0000-0001-6397-2569

doi.org/10.34765/sp.0420.a06

NARRACJA POLITOLOGICZNO- -PRAWNICZA: PROBLEMY, WYZWANIA, SZANSE. GARŚĆ UWAG NA PRZYKŁADZIE PRAC BADAWCZYCH Z POGRANICZA POLITOLOGII ORAZ PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO PUBLICZNEGO¹

Streszczenie

Na przykładzie prac badawczych z pogranicza nauki o polityce i prawa międzynarodowego publicznego, autorzy rozpatrują problemy, wyzwania i szanse, jakie stoją przed wspólną politologiczno-prawniczą narracją naukową. Celem artykułu jest pobudzenie dyskusji nad możliwościami politologiczno-prawniczych badań w Polsce oraz nad możliwościami sformułowania spójnej wspólnej narracji. Wywód opiera się na założeniu, zgodnie z którym integracja metod i technik badawczych, perspektyw i teorii, wiedzy politologicznej i prawniczej oraz synergia narracji, obecnych na gruncie wskazanych dyscyplin, zwiększą ich potencjał naukowy, potencjał eksplanacyjny. Wśród pięciu głównych wniosków ze swoich doświadczeń i rozważań autorzy wskazują m.in., że:

¹ Niniejszy artykuł zawiera refleksje autorów, stanowiące pokłosie ich pracy nad wspólną monografią: B. Kuźniak, P. Obacz, *Instrumentalizacja prawa międzynarodowego na przykładzie Polski jako strony Konwencji stambulskiej*, która ukaże się nakładem Wydawnictwa Libron pod koniec 2020 r.

politologiczno-prawnicza narracja ma szansę w pełni rozwinąć się jedynie w warunkach konsekwentnej, zinstytucjonalizowanej współpracy między przedstawicielami obu dyscyplin; politolodzy i prawnicy muszą być świadomi transgeniczności ich dyscyplin; wspólna politologiczno-prawnicza narracja musi być ugruntowana w uzasadnionym merytorycznie i metodologicznie planie badawczym, musi dotyczyć ustaleń empirycznych i/lub teoretycznych będących rezultatem wspólnych badań oraz musi być uznana za logiczną konsekwencję akceptacji komplementarności dyscyplin nauk społecznych.

Słowa kluczowe: metodologia, narracja, politologia, prawo, prawo międzynarodowe publiczne.

Kod JEL: C18, D72, F59, K30, K33

Badania politologiczno-prawnicze nie są wbrew pozorom tak rozpowszechnione na gruncie nauki polskiej, jak mogłoby się wydawać i jak byśmy chcieli. Co więcej, obecnie wspólna refleksja politologiczno-prawnicza nie może w Polsce rozwinąć skrzydeł, mimo istnienia dzięki wybitnym uczonym znaczącej tradycji w tym względzie², jak również wielości i różnorodności zbliżających

² Jest to związane z procesem wyodrębniania się nauki o polityce jako samodzielnej dyscypliny naukowej, jej rozwojem pośród nauk społecznych oraz historycznie nierzadkim instytucjonalnym powiązaniem z uniwersyteckimi wydziałami prawa – politologia to dyscyplina, która historycznie kształtowała się w ścisłym związku z dyscypliną prawo, by nie rzec po prostu: na gruncie nauk prawnych, jak miało to miejsce przed II wojną światową. Powiązane losy – nieoczywiste, niełatwe i złożone – dyscyplin: nauki o polityce i nauk prawnych tworzyli uczeni, którzy na stałe zapisali się w historii tych nauk, a także historii nauki polskiej w ogóle – by wspomnieć tylko Franciszka Kasparka, Michała Rostworowskiego, Stanisława Estreichera, Ludwika Ehrlicha, Bohdana Winiarskiego, Adama Vetulaniego, Konstantego Grzybowskiego, Stanisława Ehrlicha, Kazimierza Opałka, jak również znakomitych kontynuatorów i animatorów politologiczno-prawniczej refleksji: Stanisława Edwarda Nahlika, Marka Sobolewskiego, Franciszka Ryszkę, Artura Bodnara, Jana Baszkiewicza, Stanisława Gebethnera, Krzysztofa Pałeckiego i wielu innych. Więcej na temat rozwoju politologii w Polsce oraz powiązań tej dyscypliny z prawem piszą Krauz-Mozer, Borowiec, Ścigaj (2012, s. 33–143).

Uniwersytet Jagielloński, z którym związani są autorzy niniejszego artykułu, ma długą i znamienitą tradycję prawniczo-politologiczną, uwarunkowaną historycznie. Warto przytoczyć obszerną relację prof. Andrzeja Zięby, redaktora naukowego *Jubileuszowej Księgi Nauk Politycznych* (2015, s. 9): „Znamienną właściwością rozwoju nauk politycznych na Uniwersytecie Jagiellońskim jest charakter więzi łączących je z naukami prawnymi i Wydziałem Prawa. Wzajemne oddziaływanie na siebie tych gałęzi wiedzy jako *differentia specifica* uniwersyteckiej tradycji nauk politycznych przewija się nieprzerwanie przez cały 214-letni okres historii tej dyscypliny. Począwszy od Katedry Umiejętności Politycznych [powstałej na Wydziale Prawa UJ w 1801 roku – BK, PO], a na Instytucie Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Jagiellońskiego skończywszy [Instytut został wyodrębniony jako część Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politycznych, utworzonego uchwałą Senatu UJ z dnia 19 kwietnia 2000 roku; rozpoczął swe funkcjonowanie 1 października 2001 roku], więzi te nabierały różne formy, a także obejmowały różnorakie materie. Wystarczy zwrócić uwagę na ich kompleksowy charakter.

nas do siebie – politologów i prawników – zagadnień naukowych. Twierdzimy zatem, że choć wiele łączy politologów i prawników, zbyt często okopujemy się na swoich dyscyplinarnych³ pozycjach i niechętnie podejmujemy współpracę. Od lat zresztą, w tym po reformie w 2018 r., system organizacji nauki i szkolnictwa wyższego nie stwarza ani wystarczających, ani odpowiednio czytelnych zachęt do takiej współpracy⁴.

W skali przedsięwzięć obejmujących: kadre nauczającą, gremia inicjatorów i organizatorów rozwiązań instytucjonalnych, autorstwo projektów konceptualnych i programowych w dziedzinie nauk politycznych – udział profesorów prawa był dominujący. Nadto Wydział Prawa UJ wspierał organizacyjnie i merytorycznie wszelkie inicjatywy mające na celu rozwój charakteryzowanej dyscypliny, a instytucje uprawiające nauki polityczne konsekwentnie włączały w obręb własnych struktur organizacyjnych.

Kierunek praktyki akademickiej opierającej się na współzależności prawa i nauk politycznych pozostawał w pełnej zgodności ze wskazaniami zasłużonego dla obydwu gałęzi nauki profesora Franciszka Ksawerego Kasparka. Wyraził je w okresie funkcjonowania Katedry Umiejętności Politycznych w rozprawie pt. O nauce umiejętności politycznych, opublikowanych w 1876 roku na łamach lwowskiego czasopisma prawniczego >>Przegląd Sądowy i Administracyjny<<. Stwierdził tam: >>[...] Istnieje tak ścisły związek między naukami prawnymi i politycznymi – prawo przenika wszystkie obiekty wspólnego pożytku ludzkiego, że rozdział ścisły nauk prawnych i politycznych nie da się bez szkody obopólnej przeprowadzić<<.

Protokolat Wydziału Prawa sprawił, że nauki polityczne, formując się stopniowo u boku nauk prawnych, przejmowały wiele z bogatego i wielowiekowego dziedzictwa tych ostatnich – nie tylko w sferze akademickiego obyczaju, ale i sposobie naukowego ujęcia analizowanych zjawisk. Słowem, wiele przytoczonych tu okoliczności potwierdza pogląd, że nauki polityczne na Uniwersytecie Jagiellońskim stworzyli prawnicy, wspomagani w tym przedsięwzięciu przez przedstawicieli historii, socjologii i filozofii”.

Jak widać z powyższego, już tylko doświadczenia historyczne obu dyscyplin naukowych stwarzają okoliczności zachęcające do wspólnej pracy badawczej. Uważamy przy tym, że rozwój i wzmacnianie metodologicznej i teoretycznej tożsamości politologii i nauk prawnych, a zatem rosnąca tendencja do autonomizacji naszych środowisk naukowych, nie powinny być uznawane za swoistą wymówkę od kooperacji naukowej.

Warto jednak wspomnieć w tym miejscu o wynikach badań przeprowadzonych przez B. Krauz-Mozer, P. Borowca i P. Ścigaję wśród polskich politologów (2012a, s. 195–228). Na pytanie: „Które z niżej wymienionych obszarów naukowych odpowiadają Pani/Pana działalności badawczej?”, 38,7% respondentów udzieliło odpowiedzi: „Zagadnienia prawne, ustrojowe i instytucjonalne”, również 38,7% ankietowanych odpowiedziało: „Zagadnienia dotyczące współczesnych stosunków międzynarodowych” (s. 198). Co ciekawe, w zadaniu: „Z poniżej podanych kategorii, proszę wybrać te, które Pani/Pana zdaniem najlepiej oddają pole zainteresowań politologii”, jedynie 5,6% respondentów wskazało kategorię: „Prawo” (s. 205).

³ W kwestii prawnego rozumienia pojęcia „dyscyplina” zob. Rozporządzenie (2018a).

⁴ Rozporządzenie (2019) co prawda premiuje w pewnym stopniu prace interdyscyplinarne, ale wyraźniejsza premia punktowa dotyczy tylko wysoko punktowanych wydawnictw, a sposób przyznawania punktów jest relatywnie skomplikowany. Należy jednak podkreślić, iż nie można sprowadzać ewentualnych zachęt, do przyznawania punktów, których liczba jest zresztą skorelowana z listą wydawnictw – zob. Rozporządzenie (2018b), co samo w sobie, jako narzędzie oceny jest już wystarczająco kontrowersyjne, lecz zachęty te powinny tworzyć spójny system rozwiązań prawnych wyraźnie obecnych także w innych nurtach regulacji dotyczących nauki, np. na polu grantów czy wewnątrzuczelnianej oceny aktywności nauczyciela akademickiego.

Uwarunkowania społeczno-polityczne tworzenia i funkcjonowania prawa, populizm polityczny i prawny, polityka prawa, prawo w stosunkach międzynarodowych, globalizacja prawa, relacje prawa i polityki a funkcjonowanie ustroju i systemu politycznego, pluralizm prawny a pluralizm społeczno-polityczny, „polityczność” nauk prawnych i nauki o polityce – to tylko wybrane z przestrzeni tematycznych, które wprost domagają się bidyscyplinarnego podejścia naukowego i najlepiej nie w formie „wycieczek” na mniej znany grunt, lecz w formie intensywnej kooperacji naukowej. Ta zaś powinna być wyraźnie wspierana i premiowana, a nie jest. Politolodzy relatywnie często podejmują się analiz prawnych – dotyczy to zwłaszcza sfery prawa europejskiego, prawa międzynarodowego publicznego, zagadnień konstytucyjnych; prawnicy są dalece bardziej wstrzemięźliwi w podejmowaniu analiz kontekstu politycznego (jedno i drugie podejście ma swoje mankamenty; pierwsze bywa naukowo ryzykowne, drugie – zubożające). Pomijając wzajemne zastrzeżenia przedstawicieli nauki o polityce i nauk prawnych względem siebie w zakresie kompetencji do prowadzenia analiz politycznych przez prawników i analiz prawnych przez politologów, dostrzegamy także obiektywne problemy w komunikacji naukowej (o czym dalej), ale – należy to wyraźnie zaznaczyć – istniejące wyzwania naukowe, zarówno te dotyczące przedmiotu badań, jak i bazy teoretycznej i metodologicznej, mogą być potraktowane – do tego zresztą zachęcamy – jako szanse, a nie jako przeszkody wspólnych prac. Wydaje się, że przez zespolone badania nad polityką i prawem, prawem i polityką w wymiarze społecznym, państwowym, międzynarodowym w warunkach współczesności oraz odwoływanie się do istniejącego już ważnego polskiego dorobku refleksji politologiczno-prawnej i niezwykle bogatej literatury światowej z tego zakresu oraz przy odrobinie zaufania i dobrej woli, politolodzy i prawnicy mogą stworzyć wspólną, w istocie nową jakość narracyjną, sprzyjającą rozumieniu rzeczywistości.

Przedstawione wyżej dylematy autorzy pragną rozważyć, a tezy uzasadnić odwołując się w szczególności do jednej ze specjalności nauk prawnych. W pierwszej kolejności zaprezentowano przedmiot i koncepcję wspólnych prawniczo-politologicznych badań, podając je jako przykład swoistej „narracyjnej synergii”. Następnie, w ślad za refleksją o charakterze ogólnym na temat badań z pogranicza politologii i prawa międzynarodowego publicznego, przedstawiono wybrane problemy, które wyłoniły się w związku z współpracą podjętą w ramach konkretnego projektu badawczego. Na koniec wyprowadzono wnioski z naszych międzydyscyplinarnych badań naukowych, skupiając się w rekapitulacji na zagadnieniu wspólnej politologiczno-prawniczej narracji.

Badania z pogranicza politologii i prawa międzynarodowego – refleksja ogólna

Projektując, a następnie przygotowując wspólną monografię prawniczo-politologiczną, o której wspomniano we wprowadzeniu, poświęconą populizmowi prawnemu i instrumentalizacji prawa międzynarodowego, autorzy niniejszego artykułu zaobserwowali, że międzydyscyplinarna wspólnota problemów badawczych posiada co najmniej trzy ważne implikacje: po pierwsze rodzi potencjał badań interdyscyplinarnych; po drugie zmusza do przekroczenia granic dyscyplin w celu efektywnego wyjaśniania wybranych zjawisk; po trzecie stwarza okazję do podejmowania prób skonstruowania nowych, adekwatnych schematów eksplanacyjnych (w tym mieszanych teorii politologiczno-prawniczych), a zatem i nowej narracji naukowej. Są to okoliczności, które kreślą pewne szanse osiągnięcia celów naukowych, dążenie do których przez każdą dyscyplinę osobno mogłoby okazać się niewystarczające. Niech więc za przykład posłuży wspólny projekt naukowy autorów.

Koncepcja badań nad populizmem prawnym i instrumentalizacją prawa międzynarodowego oraz sama monografia *Instrumentalizacja prawa międzynarodowego na przykładzie Polski jako strony Konwencji stambulskiej* wpisują się w znaczący na świecie, konsekwentnie powiększający się nurt badań nad relacjami prawa, w tym prawa międzynarodowego publicznego i polityki^{5,6}. Obserwujemy wielość i różnorodność procesów i zjawisk, które świadczą

⁵ Przegląd publikacji w przedmiotowym zakresie zdecydowanie zasługuje na odrębny artykuł bibliograficzny, niemniej warto w tym miejscu przytoczyć następujące pozycje: Alexander (2018); Armstrong, Farrell, Lambert (2007); Baaz (2019); Biernat (2017); Bodnar, Wiatr., Wróblewski (1988); Byers (2000); Cerrar (2009); Dunoff, Pollack (2013); Feldman (2013); Gromski (2000, s. 29–41); Jabłoński, Kaczor, Pichlak (2017; 2018); Klabbers (2013, s. 304–314); Kość (2002); Krisch (2005); Ku (2012); Majchrowski (2007); Schweisfurth (1983); Paecki (1990); Whittington (2012); Whittington, Kelemen, Caldeira (2013); Yasuaki (2003).

⁶ Warto nadmienić, iż do pewnego stopnia przywołana publikacja wykracza w aspekcie merytorycznym i metodologicznym poza schematy funkcjonujące w polskiej nauce prawa międzynarodowego publicznego, podobnie zresztą jak politologii, jako że podobna tematyka jest poruszana przez badaczy w ograniczonym zakresie, choć nie ma po temu absolutnie żadnych przeciwwskazań doktrynalnych czy metodologicznych. Co się tyczy polskiej nauki prawa międzynarodowego publicznego, to ww. monografia stara się łączyć tradycję badawczą, aspirującą do miana „szkoły prawa międzynarodowego Uniwersytetu Jagiellońskiego”, czyli zespołu poglądów wypracowanych przez badaczy skupionych wokół Katedry Prawa Międzynarodowego Publicznego UJ, z aktualnymi trendami i dyrektywami metodologicznymi w zakresie badań nad prawem międzynarodowym (Langbroek i in. 2017; Leeuw, Schmeets 2016; Vinopal 2015; Van Hoecke 2011), a także wskazuje przestrzeń potencjalnej współpracy międzydyscyplinarnej – prawników i politologów oraz specjalistów z zakresu stosunków międzynarodowych, współpracy wysoce pożądanej.

o intensywnych relacjach i współzależnościach prawa międzynarodowego publicznego i polityki – stosunkach zarówno pozytywnych, dostarczających wymiernych korzyści dla ich odbiorców, przyczyniających się do poprawy jakości życia, dodatnio oddziałujących na interakcje zachodzące w społeczności międzynarodowej; jak i stosunkach negatywnych, dysfunkcyjnych z perspektywy relacji międzynarodowych i ewolucji prawa międzynarodowego, a będących skutkiem politycznych manipulacji i różnego rodzaju partykularyzmów. Spektrum tych wzajemnych oddziaływań prawa i polityki jest niezwykle rozległe, przy czym zależy od uwarunkowań natury historycznej, politycznej, społecznej, międzynarodowej, geopolitycznej, ekonomicznej i innych uwarunkowań kontekstowych. Nie oznacza to, że nie sposób uchwycić wzorów, prawidłowości, mechanizmów, schematów, ogólnych czynników, form – jest to możliwe i właśnie stąd koncepcja wspólnych prawniczo-politologicznych badań.

Niestety w praktyce – zwłaszcza na gruncie współczesnej nauki polskiej – prawo międzynarodowe i polityka międzynarodowa bywają nader często badane w separacji, choć są przecież ze sobą ściśle związane⁷. Stosunki prawa międzynarodowego i polityki przyjmują charakter interaktywny, a zatem prawo międzynarodowe publiczne musi być analizowane w politycznym kontekście jego powstawania, funkcjonowania, interpretowania, wykonywania i rozwoju, podobnie jak stosunki międzynarodowe muszą być rozpatrywane z uwzględnieniem kontekstu międzynarodowoprawnego, aby możliwe było pełniejsze zrozumienie procesów zachodzących w społeczności międzynarodowej (Baaz 2019; Whittington, Kelemen, Caldeira 2013, s. 3–7; Shapiro 2013, s. 774)⁸. Naturalną konsekwencją jest więc to, że rodzą się ogólne i aspektowe pytania o charakter tychże związków, zwłaszcza, że ich role nie są niezmiennie (Cerrari 2009). Wskazane wyżej zagadnienia: politycznej instrumentalizacji prawa międzynarodowego oraz populizmu prawnego, stanowiące oś wspólnych badań autorów niniejszego artykułu, wpisują się w najważniejsze kierunki badań z zakresu prawniczej subdyscypliny – prawo międzynarodowe publiczne, takich jak: badania nad kondycją współczesnego prawa międzynarodowego publicznego, badania nad stanem społeczności międzynarodowej,

⁷ Zasadne jest twierdzenie, że „choć studia nad polityką i prawem są ze sobą ściśle związane (...), to jednak często rozpatruje się je w dziwnej izolacji” (Campbell 2002, s. 244; Baaz 2019; Shapiro 2013, s. 774).

⁸ Ludwik Ehrlich słusznie zwracał uwagę, że pole zainteresowania dyscypliny naukowej prawo międzynarodowe publiczne pokrywa się z polem politologii i nauki o stosunkach międzynarodowych (Ehrlich 1958, s. 85, 95–96).

badania nad ewolucją tych obu; politologia zaś z pewnością może tu pełnić – i pełni – rolę równoprawnego partnera, jako że jest dyscypliną naukową posiadającą długą tradycję, która gwarantuje bogate instrumentarium metodologiczne (Siekiera 2014, s. 151). W związku z powyższym należy zwrócić uwagę na fakt, że badania nad relacjami prawa i polityki, a w tym nad relacjami prawa międzynarodowego publicznego i polityki międzynarodowej, to domena interdyscyplinarnej aktywności naukowej oraz interdyscyplinarne pole badawcze⁹. Dostrzegamy w tym istotną wartość. Prawniczo-politologiczna współpraca naukowa stwarza korzyść o zasadniczym znaczeniu: wzmacnia poznawcze walory badań relacji prawa (międzynarodowego) i polityki (międzynarodowej) przez odsłanianie sensu działań politycznych za pomocą analizy prawnej i interpretacji prawniczej oraz odsłanianie sensu prawa za pośrednictwem analizy politologicznej.

Prawo międzynarodowe publiczne (PMP) wydaje się politologii najbliższe ze względu na przedmiot swojego zainteresowania. Jest to specjalność relatywnie młoda, choć jej protoformy rozwinęły się jeszcze w starożytności, a pewne zasady i unormowania kształtowały się przez wieki. Współczesne prawo narodów (w dużej mierze skodyfikowane) to jednak system ukształtowany przede wszystkim dopiero po II wojnie światowej, mocno osadzony w realiach teraźniejszości i dokonującego się społecznego postępu (w szczególności w zakresie ochrony praw i wolności człowieka) w jego wymiarze krajowym, regionalnym i globalnym, co z pewnością zbliża tematycznie tę subdyscyplinę prawa do politologii. Również podstawowe inne działy prawa międzynarodowego publicznego, np. prawo rozwiązywania sporów międzynarodowych, prawo dyplomatyczne czy prawo organizacji międzynarodowych, mają z politologią wspólny przedmiot zainteresowania. Co więcej podstawowe podmioty prawa międzynarodowego publicznego, czyli państwa i międzynarodowe organizacje międzyrządowe, są tworamami znajdującymi się w samym centrum przestrzeni operacyjnej politologii. O podstawowych źródłach PMP, jakimi są traktaty i zwyczaj międzynarodowy, co prawda nie da się już powiedzieć tego z taką samą mocą, ponieważ w zbiorze aktów prawnych, na które politolog w pierwszym rzędzie będzie kierował swe zainteresowanie, leżą raczej akty prawa wewnętrznego, w szczególności ustawy zasadnicze poszczególnych

⁹ Często mówi się o badaniach, które określa się jako badania typu „prawo i...” (Feldman 2013; Whittington, Kelemen, Caldeira 2013; Hirschl 2013; Simmons 2013; Mather 2013; Tyler 2013; Tomlins 2013; Scheingold 2013; Spaeth 2013; Shapiro 2013; Siekiera 2014, s. 151; Alexander 2018, s. 355–363).

państw. W zakresie jednak tzw. *soft law*¹⁰, które obejmuje m.in. międzynarodowe dokumenty polityczne (nieposiadające prawnie wiążącego charakteru) oraz dobre obyczaje, i które to *soft law* stanowi w perspektywie PMP coraz istotniejszą materię badań, z pewnością prawnik internacjonalista i politolog dojdą do zadowolającego obie strony porozumienia. Podstawowa cecha istotowa prawa międzynarodowego publicznego – kontraktualny charakter tego zespołu norm, mówiąc inaczej osadzenie procesu prawotwórczego na wspólnej woli politycznej państw (państwa są co do zasady jednocześnie dobrowolnymi twórcami i adresatami norm międzynarodowoprawnych) – z pewnością wzmacnia nic tego porozumienia. Oczekiwanie, że synchronizacja dociekań prawniczo-politologicznych lub ich zespolenie może zwiększać szansę na efektywną realizację funkcji opisowej, analitycznej i wyjaśniającej obu dyscyplin, a także wzmocnić ich potencjał narracyjny, wydaje się więc uzasadnione.

Badania z pogranicza politologii i prawa międzynarodowego publicznego – wybrane problemy

Formuły narracyjne naszych dyscyplin (w przypadku prawa międzynarodowego publicznego – subdyscypliny, specjalności prawa) wynikają przede wszystkim z funkcjonujących na ich gruncie perspektyw (pryzmatów) badawczych i są odbiciem toczonych debat nad statusem metodologicznym nauki o polityce i nauk prawnych. Istotną rolę odgrywają również tradycje i przyjęte kanony pracy naukowej; naturalnie niebagatelne znaczenie ma również po prostu inwencja i przygotowanie warsztatowe badaczy. Narracja jest także w pewnym stopniu wyznaczona przedmiotem zainteresowania danej dyscypliny naukowej, niemniej tu należy poczynić wyraźne zastrzeżenie: narracja zależy od niego w pewnej mierze, ale z pewnością nie jest nim całkowicie zeterminowana – pod tym względem wolny wybór badacza (nieabstrahujący, oczywiście, od kryteriów naukowości), wybór sposobu przedstawienia swych ustaleń, nabiera pełnego sensu i znaczenia, zwiększając szansę na to, że tekst

¹⁰ Próby definicyjnego dookreślenia *soft law* i rozgraniczenia go od aktów *quasi-soft law*, ze szczególnym uwzględnieniem polskiej literatury przedmiotu, dokonano w pracy: Kuźniak, Turek (2017).

naukowy nabierze walorów poznawczych, a może nawet nowatorstwa i atrakcyjności (co, jak uważają autorzy, jest również bardzo ważne w ich pracy).

Ustalenie wspólnej, politologiczno-prawniczej narracji nie jest jednak rzeczą łatwą. Choć prezentowanie wyników badań posiada pewne uniwersalne cechy (logiczność, spójność wyводу, kierunki wynikania, podstawy teoretyczne i empiryczne, poprawność metodologiczna itd.), to mimo wszystko niezrędko w komunikacji międzydyscyplinarnej pojawiają się istotne przeszkody. Nie inaczej było w przypadku tego artykułu. Autorzy odnotowali problemy trojako rodzaju: po pierwsze jedynie częściowo przystające do siebie siatki pojęciowe, jakimi operują badacze-politolodzy i badacze-prawnicy internacjonalistów¹¹; po drugie rozbieżności w zakresie szczegółowych kryteriów interpretacji i oceny obserwowanych zjawisk¹²; po trzecie różnice o charakterze metodologicznym, związane ze specyfiką dyscyplin¹³.

Badania takie, jak te prowadzone przez autorów niniejszego artykułu, wystawiają wyobraźnię badaczy na próbę, jako że dochodzi do zaistnienia napięcia między koniecznością trzymania się uznanych kryteriów naukowości przy jednoczesnej potrzebie przesuwania granic modeli badawczych, modyfikacji granic interpretacji i teoretycznych uogólnień w celu zaproponowania innowacyjnych analiz i przedstawienia nowej wiedzy. Stąd np. w prowadzonych badaniach nad populizmem prawnym i instrumentalizacją prawa międzynarodowego zastosowanie znajdują specyficznie pojmowana perspektywa funkcjonalna, kierująca uwagę badacza na analizę funkcjonalności działań politycznych i prawnych oraz relacji między podmiotami polityki i prawa w obrębie większych systemów, np. systemu politycznego danego państwa lub

¹¹ Dobitnym i miarodajnym przykładem może być suwerenność – przez prawników internacjonalistów rozumiana przede wszystkim jako atrybut państwa, tożsamy z jego całowładnością i samowładnością, zaś przez politologów najczęściej rozpatrywana jako ogólny wzór zachowania państwa w określonych warunkach, tj. gdy może ono funkcjonować w sposób niezależny od wpływów zewnętrznych i taki właśnie sposób sprawować władzę w wymiarze wewnętrznym oraz realizować samodzielną politykę w wymiarze międzynarodowym (Czaputowicz 2013; 2015; Kranz 2006; 2014; 2015; Leszczyński, Sadowski 2005; Rosicki 2010; Sowiński, Węgrzecki 2010). Innymi spornymi terminami – spornymi nie tylko na gruncie dyskusji międzydyscyplinarnej, ale także w ramach dyscyplin – są np.: społeczność międzynarodowa, podmiotowość w stosunkach międzynarodowych, normy i wiele innych.

¹² Prawnicy, nawet gdy odwołują się do społecznych czy politycznych uwarunkowań prawa, interpretują i oceniają fakty prawne, trudno by było inaczej, z perspektywy norm i zasad prawa. Politolodzy „pozwalają sobie” na wiele więcej, przy czym jest to oczywiste, biorąc pod uwagę naturę badań politologicznych.

¹³ Wywód na temat kwestii metodologicznych opiera się na przywołanej wyżej, przygotowywanej przez autorów wspólnej monografii.

społeczności międzynarodowej, jak i perspektywa celowościowa czy prakseologiczna, sprzyjające analizowaniu celowości i funkcjonalności zachowań i instytucji; badania nad uwarunkowaniami porządku polityczno-prawnego; badania o charakterze *international legal process*; studia krytyczne; takie metody i techniki badawcze jak: *case study*, analiza dokumentów zastanych (np. dokumentów politycznych i aktów „miękkiego prawa”, analiza ekspertyz instytucjonalnych, raportów itp.). Słowem metodologia takich dociekań jest złożona, bo wymaga tego problem badawczy, ale ta złożoność jest również skutkiem wzajemnego metodologicznego dostosowywania się politologii i nauki o prawie międzynarodowym publicznym.

Kwestia metodologii nauk prawnych i dyscypliny prawo międzynarodowe publiczne¹⁴, wymaga w tym miejscu uzupełniającego komentarza. Od lat prawnicy, nie tylko polscy i nie tylko internacjoniści, zmagają się z problemem specyfiki metodologicznej swej dyscypliny – jej tożsamości (Venzke 2015, s. 185) oraz jej relacji względem metodologii nauk społecznych. Z jednej strony bowiem znaczący pozostaje nurt postulujący autonomię i odrębność metodologiczną nauk prawnych (Opałek, Wróblewski 1991, s. 17–46, 54–65, 140–146; Opałek 1960; 1962; 1966; Stelmach, Brożek 2006, s. 11–32; Ziemiński 1983, s. 43–72), ale z drugiej strony inny nurt coraz głośniej przypomina o przynależności nauk prawnych do nauk społecznych, co bezpośrednio wiąże się, bądź powinno się wiązać w praktyce badawczej, z czerpaniem z metodologicznych tradycji nauk społecznych (Westerman 2011; Whittington, Kelemen, Caldeira 2013; Vranken 2011) oraz nierezygnowaniem ze współpracy naukowej z innymi dyscyplinami nauk społecznych na rzecz wyjaśniania określonych zjawisk prawnych, instytucji, procesów (Siekiera 2014; Whittington, Kelemen, Caldeira 2013), a nade wszystko z przyjmowaniem otwartej postawy w zakresie doboru narzędzi badawczych (Langbroek i in. 2017; Nielsen 2013; Wróblewski 1989, s. 64). Ocena prawa międzynarodowego publicznego, zgodnie z którą brakuje wypracowanego dla potrzeb tej subdyscypliny prawniczej gotowego katalogu metod, które byłyby podstawą badań, zwłaszcza interdyscyplinarnych wydaje się w pełni uzasadniona. Stąd niejako konieczne jest odwoływanie się również do pozaprawniczego kontekstu metodologiczno-teoretycznego (Siekiera 2014, s. 141, 151–152). Wspólne prace badawcze autorów tego artykułu i monografia

¹⁴ Autorzy artykułu zgadzają się z opinią, że „w dzisiejszym zglobalizowanym świecie, rozumienie tego, jak prowadzić badania w zakresie prawa międzynarodowego jest kluczowe” (Barkan, Bintliff, Whisner 2015).

będąca ich pokłosiem, poświęcona rzeczywistym związkom prawa i polityki, pokrywają się z postulatami (programem?) drugiego z opisanych nurtów, co może przyczynić się do poszerzenia horyzontu badawczego w rodzimej nauce prawa międzynarodowego publicznego.

Warto również wspomnieć o jeszcze jednej kwestii metodologicznej. Praktyka podmiotów PMP, która jest związana z tworzeniem, interpretowaniem i stosowaniem tego prawa, przyczynia się do wypracowywania niejako autonomicznego jego znaczenia, zarówno w wymiarze sensu, jak i jego celów. To obiektywne znaczenie należy wyraźnie oddzielić od znaczenia zsubiektywizowanego – świadomie wykreowanego przez podmioty prawa międzynarodowego publicznego, głównie państwa. Gdyby przyjąć, że prawo międzynarodowe publiczne nie posiada swego autonomicznego sensu, znaczenia (co zresztą przeczyłoby istnieniu jego obiektywnych korelatów), to niemożliwa byłaby jego naukowa analiza, która w przeciwnym razie byłaby zredukowana w najlepszym wypadku do retrospektywnego badania decyzji aktorów międzynarodowych. Zatem przyjęcie tezy o autonomicznym sensie i znaczeniu prawa międzynarodowego publicznego umożliwia różnorodne analizy empiryczne i rozważania teoretyczne na temat teraźniejszości, ale i zakłada możliwość oceniania przyszłości. Autorzy tego artykułu przyjmują przy tym założenie, w pewnym zakresie konstruktywistyczne w duchu, że tworzenie, interpretacja i stosowanie prawa to proces kreowania, dystrybucji, redefinicji i redystrybucji znaczenia. Należy więc podkreślić, że celowościowa, funkcjonalna i normatywna struktura współczesnego *ius gentium* w zasadzie samoistnie stwarza narzędzia interpretacyjne i ewaluacyjne do badania zarówno jego samego – rozpatrywanego autonomicznie, jak i aktorów, którzy to prawo tworzą, stosują, interpretują.

Wydaje się paradoksalne, że problemy metodologiczne, które mogą wynikać z różnic między metodologią szczegółowych nauk prawnych i metodologią politologiczną, są relatywnie łatwe do przezwyciężenia, a to głównie ze względu na ulokowanie obu ww. dyscyplin w dziedzinie nauk społecznych. Nauki prawne, przy całej ich specyfice, są jednak częścią nauk społecznych i dzielą z tą dziedziną kryteria naukowości, założenia dotyczące rzeczywistości społecznej i wiele innych, co samo w sobie sprzyja przełamywaniu wykształconych i co raz przypominających o sobie różnic międzydyscyplinarnych. Kluczem do rozwiązania większości problemów ujawniających się na gruncie prac bidyscyplinarnych są wymagające twórczego uzgodnienia kwestie metodologiczne.

Podsumowanie

Jakie zatem wnioski można wyprowadzić z powyższych rozważań dla wspólnej politologiczno-prawniczej narracji naukowej? Po pierwsze by mogła zaistnieć musi dochodzić do konsekwentnej, zinstytucjonalizowanej i wspieranej współpracy między przedstawicielami obu dyscyplin, w której będzie dochodziło do dyskusji nad wspólnym programem naukowym. Po drugie, choć możliwe jest ustanowienie wspólnej metodologicznej i teoretycznej płaszczyzny takiej współpracy, zapewne będzie ona przybierała wiele różnych form, w zależności od przedmiotu badania i celów, jakie uczeni będą sobie stawiali. Po trzecie politolodzy i prawnicy muszą sobie uzmysłwić fakt transgeniczności swej wiedzy oraz wyobraźni naukowej, kształtowanej w ramach swoich dyscyplin (Kołodziejczak 2018; Ozimek 2018), ale przecież nie w oderwaniu od innych. Po czwarte nowe jakości narracyjne mogą zaistnieć – jak już powiedziano – jedynie wskutek bi-, wielo- lub multidyscyplinarnych badań, ale zarówno ich podejmowanie, jak i tworzenie wspólnej narracji naukowej wymagają pewnej odwagi, która uruchamia i rozwija wyobraźnię twórczą (Pierzchalski 2017), nieodzowną w procesie przetwarzania informacji, interpretowania zjawisk, budowania teorii, prezentowania wyników badań czy ogólnie – w zakresie naukowego wyrazu. Po piąte narracja politologiczno-prawnicza musi mieć solidne podstawy: musi być ugruntowana w uzasadnionym przedmiotowo i metodologicznie planie badawczym, dotyczyć ustaleń empirycznych lub teoretycznych będących rezultatem wspólnych badań oraz musi być następstwem akceptacji przez badaczy komplementarności dyscyplin, mających wkład w budowę takiej wspólnej narracji. Jedynie takie podstawy, traktowane łącznie, mogą zapewnić powstanie nowej jakości narracyjnej, zachowującej właściwą strukturę (warstwy: informacyjna, retoryczna, teoretyczna, teoretyczno-ideologiczna) i efektywnie przekazującej wiedzę (Klementewicz 2010; 2011, s. 311–329), a nie surogatu narracji, będącego efektem „*fast-foodyzacji* deskryptywno-eksplanacyjnej” (Kozłowski 2010).

Co jednak powinno wyznaczać wspólną narrację – co ma nadawać jej formę i dynamikę? Krajowe bądź zagraniczne tradycje i zwyczaje? Środowiskowe przyzwyczajenia i kanony autorów? Która grupa – politolodzy czy prawnicy – mają mieć na to wpływ? To ważne pytania, przy czym nie wszystkie są jednakowo istotne – jeśli narracja ma być naprawdę wspólna, ostatnie pytanie należy uznać za retoryczne. Autorzy tego tekstu mogą powiedzieć na przykładzie wspólnych badań nad populizmem prawnym i instrumentalizacją prawa międzynarodowego, że nową narrację politologiczno-prawniczą warto traktować

jako efekt twórczej współpracy, której jednym z najważniejszych aspektów jest wymiana perspektyw, teorii i metod, a nie jako efekt jednokierunkowego „eksportu” i „importu” międzydyscyplinowego (Sasińska-Klas 2009, s. 27 i n.). Zakładają bowiem, że integracja metod i technik, perspektyw i teorii, politologicznej i prawniczej wiedzy oraz synergia narracji, obecnych na gruncie tych dyscyplin, zwiększą ich potencjał naukowy, eksplanacyjny (Sasińska-Klas 2009, s. 29).

W świetle polskiej tradycji wspólnych badań nad relacjami prawa i polityki, polityki i prawa oraz od dawna już rozwijających się światowych trendów w tym zakresie, politolodzy i prawnicy mogą, i w istocie powinni, śmiało tworzyć bidyscyplinarne projekty naukowe oraz razem zastanawiać się, jak prowadzić zrozumiałą i efektywną narrację politologiczno-prawniczą. Otwieranie się na inne dyscypliny, czerpanie z nich intelektualnych inspiracji oraz podejmowanie wspólnych wyzwań, sięganie do różnych źródeł, przesuwanie granic swych dyscyplin (Sasińska-Klas 2009, s. 30–31) i w końcu dążenie do optymalnego powiązania politologii z naukami prawnymi (Ponczek 2009, s. 65–79) powinno przynieść tzw. wartość dodaną. Sommelierzy o udanym zestawieniu wina z potrawą mawiają „1+1=3”. Eksploatując dalej tę analogię można na koniec żartobliwie dodać: *in vino veritas*.

Bibliografia

- Alexander L. (2018), *Law and politics: What is their relation?*, „Harvard Journal of Law & Public Policy”, Vol. 41(1).
- Armstrong D., Farrell T., Lambert H. (2007), *International law and international relations*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Baaz M. (2019), *Law and politics in international society*, Jure, Stockholm.
- Barkan S.M., Bintliff B.A., Whisner M. (2015), *Fundamentals of legal research*, Foundation Press, St. Paul.
- Biernat T. (2017), *Między polityką a prawem. Problem „upolitycznienia” tworzenia prawa*, „Przegląd Prawa i Administracji. Acta Universitatis Wratislaviensis”, nr CX.
- Bodnar A., Wiatr J., Wróblewski J. (red.) (1998), *Prawo i polityka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Byers M. (ed.) (2000), *The role of law in international politics: Essays in international relations and international law*, Oxford University Press, Oxford.

- Campbell T.D. (2002), *Nauki prawne*, (w:) Goodin R.E., Pettit Ph. (red.), *Przewodnik po współczesnej filozofii politycznej*, Książka i Wiedza, Warszawa.
- Cerrar M. (2009), *The relationship between law and politics*, „Annual Survey of International & Comparative Law”, Vol. 15(1),
- Czaputowicz J. (2013), *Suwerenność*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa.
- Czaputowicz J. (2015), *Czym jest suwerenność? – odpowiedź polemistom*, „Przegląd Europejski”, nr 3(37).
- Dunoff J.L., Pollack M.A. (eds.) (2013), *Interdisciplinary perspectives on international law and international relations*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Ehrlich L. (1958), *Prawo międzynarodowe*, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa.
- Feldman D. (ed.) (2013), *Law in politics, Politics in law*, Hart Publishing, Oxford-Portland.
- Gromski W. (2000), *Autonomia i instrumentalny charakter prawa*, Kolonia Limited, Wrocław.
- Hirschl R. (2013), *The judicialization of politics*, (w:) Whittington K.E., Kelemen R.D., Caldeira G.A. (eds.) *The Oxford Handbook of Law and Politics*, Oxford University Press, Oxford.
- Jabłoński P., Kaczor J., Pichlak M. (red.) (2017), *Prawo i polityka w sferze publicznej. Perspektywa wewnętrzna*, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.
- Jabłoński P., Kaczor J., Pichlak M. (red.) (2018), *Prawo i polityka w sferze publicznej. Perspektywa zewnętrzna*, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław.
- Klabbers J. (2013), *International law*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Klementewicz T. (2011), *Rozumienie polityki. Zarys metodologii nauki o polityce*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa.
- Klementewicz T. (2010), *Rola wyjaśniania w rozumieniu działań i zjawisk politycznych*, „Studia Politologiczne”, vol. 17.
- Kołodziejczak M. (2018), *Między porządkami – o transgenicznosci wyobraźni politologicznej*, „Teoria Polityki”, nr 2.
- Kość A. (2002), *Relacja prawa do polityki w demokratycznym państwie prawa*, „Roczniki Nauk Prawnych”, t. XII, z. 1.
- Kozłowski S. (2010), *Rola deskrypcji w wiarygodnym wyjaśnianiu zjawisk społeczno-politycznych*, „Studia Politologiczne”, vol. 17.
- Kranz J. (2015), *Pojęcie suwerenności we współczesnym prawie międzynarodowym*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa.

- Kranz J. (2014), *Suwerenność*, (w:) Symonides J., Pyć D. (red.), *Wielka encyklopedia prawa. IV Prawo międzynarodowe publiczne*, Fundacja Ubi Societas Ibi Ius, Warszawa.
- Kranz J. (red.) (2006), *Suwerenność i ponadnarodowość a integracja europejska*, Wydawnictwo Prawo i Praktyka Gospodarcza, Warszawa.
- Krauz-Mozer B., Borowiec P., Ścigaj P. (2012), *Kim jesteś politologu? Historia i stan dyscypliny w Polsce*, tom I, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Krauz-Mozer B., Borowiec P., Ścigaj P. (2012a), *Kim jesteś politologu? Historia i stan dyscypliny w Polsce*, tom II, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Krisch N. (2005), *International law in times of hegemony: Unequal power and the shaping of the international legal order*, „European Journal of International Law”, Vol. 16(3).
- Ku Ch. (2012), *International law, international relations and global governance*, Routledge, London-New York.
- Kuźniak B., Turek P. (2017), *Soft law i quasi-soft law na przykładzie opinii Rady Konsultacyjnej Prokuratorów Europejskich*, (w:) Kuźniak B., Ingelevič-Citak M. (red.), *Ius cogens soft law: dwa bieguny prawa międzynarodowego publicznego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Langbroek Ph., van den Bos K., Tomas M.S., Milo M., van Rossum W. (2017), *Methodology of Legal Research: Challenges and Opportunities*, „Utrecht Law Review”, Vol. 13(3).
- Leeuw F.L., Schmeets H. (2016), *Empirical legal research. A guidance book for lawyers, legislators and regulators*, Edward Elgar Pub, Cheltenham-Northampton.
- Leszczyński Z., Sadowski S. (red.) (2005), *Suwerenność państwa we współczesnych stosunkach międzynarodowych*, Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP, Warszawa.
- Majchrowski J. (red.) (2007), *Państwo, prawo, polityka w przestrzeni konstytucyjnej*, Liber, Warszawa.
- Mather L. (2013), *Law and society*, (w:) Whittington K.E., Kelemen R.D., Caldeira G.A. (eds.) *The Oxford Handbook of Law and Politics*, Oxford University Press, Oxford.
- Nielsen L.B. (2013), *The need for multi-method approaches in empirical legal research*, (w:) Cane P., Kritzer H.M. (eds.), *The Oxford Handbook of Empirical Legal Research*, Oxford University Press, Oxford.
- Opalek K. (1960), *Z problematyki podziału nauk prawnych*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”, nr 7.
- Opalek K. (1962), *Problemy metodologiczne nauki prawa*, PWN, Warszawa.

- Opalek K. (1966), *Swoistość prawoznawstwa a problem integracji*, „Państwo i Prawo”, vol. 4–5(242–243).
- Opalek K., Wróblewski J. (1991), *Prawo: metodologia, filozofia, teoria prawa*, PWN, Warszawa.
- Ozimek M. (2018), *Wyobrażenia teoriopolityczna jako dyrektywa poznawcza*, „Teoria Polityki”, nr 2.
- Pałeczki K. (1990), *Prawo a polityka (propozycja porządku rozważań)*, (w:) Wróblewska S., Zieliński M. (red.), *Szkice z teorii prawa i szczegółowych nauk prawnych*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań.
- Pierchalski F. (2017), *Wyobrażenia twórcza – o źródłach teoretyzowania w nauce o polityce*, „Teoria Polityki”, nr 1.
- Ponczek E. (2009), *O możliwościach multidyscyplinarnej eksplanacji w badaniach politologicznych w Polsce*, (w:) Antoszewski A., Dumala A., Krauz-Mozer B., Radzik K. (red.), *Teoretyczne i metodologiczne wyzwania badań politologicznych w Polsce*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin.
- Rosicki R. (2010), *O suwerenności*, „Przegląd Naukowo-Metodyczny”, nr 4.
- Rozporządzenie (2018a) Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).
- Rozporządzenie (2018b) Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych (Dz.U. 2018 poz. 2152).
- Rozporządzenie (2019) Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie ewaluacji jakości działalności naukowej (Dz.U. 2019 poz. 392).
- Sasińska-Klas T. (2009), *Najnowsze wyzwania w metodologii nauk społecznych – trendy, nowe podejścia i orientacje*, (w:) Antoszewski A., Dumala A., Krauz-Mozer B., Radzik K. (red.), *Teoretyczne i metodologiczne wyzwania badań politologicznych w Polsce*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin.
- Scheingold S.A. (2013), *The path of the law in political science: De-centering legality from golden times to the day before yesterday*, (w:) Whittington K.E., Kelemen R.D., Caldeira G.A. (eds.) *The Oxford Handbook of Law and Politics*, Oxford University Press, Oxford.
- Schweisfurth M. (1983), *The role of political revolution in the theory of international law*, (w:) MacDonald R., Johnston D. (eds.), *The structure and process of international law: Essays in legal philosophy doctrine and theory*, Springer, Hague.

- Shapiro M. (2013), *Law and politics: The problem of boundaries*, (w:) Whittington K.E., Kelemen R.D., Caldeira G.A. (eds.) *The Oxford Handbook of Law and Politics*, Oxford University Press, Oxford.
- Siekiera J. (2014), *Metodologia w prawie międzynarodowym publicznym*, „Folia Iuridica Wratislaviensis”, vol. 3(2).
- Simmons B. (2013), *International law and international relations*, (w:) Whittington K.E., Kelemen R.D., Caldeira G.A. (eds.) *The Oxford Handbook of Law and Politics*, Oxford University Press, Oxford.
- Sowiński S., Węgrzecki J. (red.) (2010), *Suwerenność państwa i jej granice*, Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa.
- Spaeth H.J. (2013), *Reflections about judicial politics*, (w:) Whittington K.E., Kelemen R.D., Caldeira G.A. (eds.) *The Oxford Handbook of Law and Politics*, Oxford University Press, Oxford.
- Stelmach J., Brożek P. (2006), *Metody prawnicze: logika, analiza, argumentacja, hermeneutyka*, Wolters Kluwer, Kraków.
- Tomlins Ch. (2013), *Law and history*, (w:) Whittington K.E., Kelemen R.D., Caldeira G.A. (eds.) *The Oxford Handbook of Law and Politics*, Oxford University Press, Oxford.
- Tyler T.R. (2013), *Psychology and the law*, (w:) Whittington K.E., Kelemen R.D., Caldeira G.A. (eds.) *The Oxford Handbook of Law and Politics*, Oxford University Press, Oxford.
- Westerman P.C. (2011), *Open or autonomous? The debate on legal methodology as a reflection of the debate on law*, (w:) Van Hoecke M. (ed.), *Methodologies of legal research. Which kind of method for which kind of discipline?*, Hart Publishing, Oxford-Portland.
- Whittington K.E. (2012), *Law and politics. Critical concepts in political science*, Routledge, London-New York.
- Whittington K.E., Kelemen R.D., Caldeira G.A. (2013), *The study of law and politics*, (w:) Whittington K.E., Kelemen R.D., Caldeira G.A. (eds.) *The Oxford Handbook of Law and Politics*, Oxford University Press, Oxford.
- Wróblewski J. (1989), *Contemporary models of the legal sciences*, Zakład Narodowy im. Ossolinskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, Wrocław.
- Venzke I. (2015), *International law and its methodology: Introducing a new* Leiden of International Law series, „Leiden Journal of International Law”, Vol. 28.
- Vinopal K. (2015), *Researching public international law*, American Society of International Law, Washington.

- Vranken J. (2011), *Methodology of legal doctrinal research: A comment on Westerman*, (w:) Van Hoecke M. (ed.), *Methodologies of legal research. Which kind of method for which kind of discipline?*, Hart Publishing, Oxford-Portland.
- Yasuaki O. (2003), *International law in and with international politics: The functions of international law in international society*, „European Journal of International Law”, Vol. 14(1).
- Ziemiński Z (1983), *Szkice z metodologii szczegółowych nauk prawnych*, PWN, Warszawa-Poznań.
- Zięba A. (red.), *Jubileuszowa Księga Nauk Politycznych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

POLITICAL SCIENCE-LEGAL NARRATIVE: PROBLEMS, CHALLENGES, OPPORTUNITIES. SOME REMARKS BY THE EXAMPLE OF RESEARCH FROM THE BORDERLINE OF POLITICAL SCIENCE AND PUBLIC INTERNATIONAL LAW

Abstract

By the example of research from the borderline of political science and public international law, the authors examine problems, challenges and opportunities facing common political science-legal scientific narrative. The aim of this article is to stimulate discussion on opportunities for political science-legal research in Poland, as well as on opportunities for formulating coherent common narrative. The argumentation is based on the assumption, according to which integration of research methods and techniques, perspectives and theories, political science and legal knowledge, and synergy of narratives, present in indicated disciplines, could increase their scientific potential, explanatory potential. Among five main conclusions from their research experiences and considerations, the authors claim *i.a.* that: political science-legal narrative has a chance to fully develop only in the conditions of consequent, institutionalized cooperation between representatives of both disciplines; political scientists and legal scholars must be aware of transgenicity of their disciplines; common political science-legal narrative must be grounded in substantively and methodologically justified research plan, it must relate to empirical and/or theoretical findings being the result of common research, and it must be recognized as logical consequence of acceptance of complementarity of social sciences' disciplines.

Keywords: law, methodology, narrative, political science, public international law.

JEL Codes: C18, D72, F59, K30, K33

Afiliacja: dr hab. Brygida Kuźniak, prof. UJ

Uniwersytet Jagielloński
Wydział Prawa i Administracji
ul. Gołębia 24
31-007 Kraków
e-mail: brygida.kuzniak@uj.edu.pl

dr Piotr Obacz

Uniwersytet Jagielloński
Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych
ul. Gołębia 24
31-007 Kraków
e-mail: piotr.obacz@uj.edu.pl